VIKIPEEDIA

Mulgi keel

Mulgi keel (mulgi ja teistes lõunaeesti keeltes *mulgi kiil* ´) on lõunaeesti keelte hulka kuuluv Eesti põline piirkondlik keel ehk regionaalkeel. Teiste käsitluste järgi on mulkide keel lõunaeesti keele või eesti keele lõunaeesti murderühma **Mulgi murre**.

Lõunaeesti keeleala. Mulgi keel on märgitud kollasega.

2011. aasta rahvaloenduse andmetel on mulgi keelel 9698 kõnelejat peamiselt Lõuna-Eestis Mulgimaal (Helme, Karksi, Halliste, Tarvastu ja Paistu kihelkond), mis jaguneb tänapäeval Viljandi ja Valga maakonna vahel.

Mulgi keele ja kultuuri arendamiseks on loodud Mulgi Kultuuri Instituut. Mulkide Seltsi (tegutsenud 1934–1940 ja alates 1989. aastast) toetusel ilmus 2004 mulgi keele lugemik "Mulgi keelen ja meelen", mille autorid on Silvi Väljal ja Lembit Eelmäe. Ilmunud on mitmeid heliplaate mulgikeelsete laulude (nt Anu Tauli "Tähe tüdär", "Engi aig", "Vikerkaart otsman") ja luulega. 2012–2014 on Mulgi Kultuuri Instituut välja andnud kolm mulgikeelset töövihikut. Ilmunud on mulgikeelne Mulgi laste laulu- ja mänguvihk (2014) ja Mulgikeelne kõnelemisraamat koos CDga Kärt ja Märt Mulgimaa reisu pääl (2016), autor Alli Laande. 2016. aasta sügisel anti välja ka mulgikeelne "Mütäs Mati luu".

Alates 2005. aastast on ERR Vikerraadios eetris igal nädalal mulgikeelsed uudised. (http://vikerraadio.err.ee/v/mulgikeelsed_uudised/saated/1610b5da-8290-4839-a673-3cb34d5f9425/mulgikeelsed-uudised)

Mulgi Kultuuri Instituut annab alates 2008. aastast neli korda aastas välja mulgikeelset ajalehte Üitsainus Mulgimaa.

Mulgi keel on tuntud eelkõige luulekeelena. Rikkalikku mulgikeelset luuleloomingut on käsitletud eesti murdeluule või lõunaeesti kirjanduse kontekstis. Eeskätt romaanikirjanikuna tuntud Nikolai Baturin luuletab mulgi keeles. Mulgi kirjandusest (http://mulgimaa.ee/mulgimaast/mulgi-kirjandus/) kõneldes peab vanematest kirjanikest kindlasti mainima Juhan Kunderit, August Kitzbergi ja Hendrik Adamsoni. Mulgikeelseid luuleraamatuid on kirjutanud Lembit Eelmäe.

Uurali keelkonna kõigile keeltele omaselt on mulgi keel soovõrdne, selles puudub grammatiliselt sugu.

Vaata ka

- lõunaeesti keel
- tartu keel
- võru keel
- setu keel
- eesti keel
- Üitsainus Mulgimaa

Kirjandust

- Salme Tanning. *Mulgi murdetekstid.* Tallinn, Eesti Riiklik Kirjastus, 1961 (Eesti murded 1)
- Ennemustitsel Mulgimaal (http://www.emakeeleselts.ee/digiraamatud/ES_digiraamat_Ennemustitsel-Mulgimaal_nlib-digar_193067.pdf). DIGAR, 2008
- Mulgi kirjandus (http://mulgimaa.ee/mulgimaast/mulgi-kirjandus/)

Välislingid

- Tartu Ülikooli Lõuna-Eesti keele- ja kultuuriuuringute keskus (http://www.ut.ee/lekeskus)
- Mulgi sõnastik (http://www.eki.ee/dict/mulgi/)

v · r (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:Uurali_keeled&action=edit)	**Uurali keeled ja murded**
ugri keeled	handi keel • mansi keel • ungari keel
permi keeled	komi keel (permikomi keel, jazva murre) • udmurdi keel (bessermani murre)
mari keeled	niidumari keel • mäemari keel (loodemari murre)
mordva keeled	ersa keel • mokša keel
saami keeled	Akkala saami keel † • Inari saami keel • Kemi saami keel † • Kildini saami keel • koltasaami keel • turjasaami keel • Lule saami keel • lõunasaami keel • Pite saami keel • põhjasaami keel • Ume saami keel
läänemeresoome keeled	eesti keel (mulgi keel, setu keel, tartu keel, võru keel) • isuri keel • karjala keel (livviko ehk Aunuse karjala keel, lüüdi keel) • liivi keel • soome keel (kveeni keel, meä keel) • vadja keel (kreevini keel) • vepsa keel
samojeedi keeled	neenetsi keel (tundraneenetsi keel • metsaneenetsi keel) • eenetsi keel • nganassaani keel • sölkupi keel • kamassi keel † • matori keel † (koibali keel †) • juratsi keel †
kindla klassifikatsioonita keeled	meštšera keel † • muromi keel † • merja keel † • tšuudi keel † •

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Mulgi_keel&oldid=5053437"

Selle lehekülje viimane muutmine: 21:40, 22. juuli 2018.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.